

Kulttuuri- ja taidealan keskusjärjestö KULTA ry:n lausunto työ- ja elinkeinoministeriölle koskien kulutuspalveluja koskevaa lakia

Kulttuuri- ja taidealan keskusjärjestö KULTA ry lausuu otsikkoasiassa seuraavaa:

Voimassa olevan kuluttajaturvallisuuslain soveltamisalan ulkopuolelle on rajattu yhdistykset ja muut yhteisöt siltä osin kuin ne tarjoavat palveluja jäsenilleen muussa kuin elinkeinotoiminnassa. Kulutuspalveluja koskevan lain valmistelutyössä rajauksesta on esitetty luovuttavan. Lausuntopyynnössä tai sen liitteissä rajauksesta luopumista ei perustella ollenkaan.

Kulttuurissa ja taiteessa sekä fyysisen että henkisen terveyden ja turvallisuuden vaaliminen on tärkeä arvo. Fyysistä turvallisuutta säännellään jo nyt esimerkiksi tiloja ja välineitä koskevalla sääntelyllä. On huomionarvoista, että valtaosa kulttuuriyhdistyksistä ei toimi itse omistamissaan tiloissa, vaan esimerkiksi kunnan tai seurakunnan vuokralaisina tai lainatiloissa. Henkisen terveyden ja turvallisuuden saralla kulttuuriala ja kansalaisyhteiskunta yleisesti ovat ottaneet suuria harppauksia viime vuosina kehittäen esimerkiksi turvallisemman tilan periaatteita ja puheeksi ottamisen väyliä ongelmatilanteissa. Huomionarvoista on myös, että esimerkiksi suomalaisten taidepedagogien ammattitaito on maailmanluokkaa ja koulutustaso poikkeuksellisen korkeaa.

Kaavailtujen, merkittävien kulttuurileikkausten ja muiden sopeutumistoimien myötä monen kulttuuripalelujen tarjoavan yhdistyksen toimintakyky on valmiiksi vaakalaudalla. On selvää, että pakollisen hallintotyön ja byrokratian lisääminen erityisesti tässä tilanteessa on edelleen pois yhdistysten ja kansalaisyhteiskunnan tuottamista kulttuuripalveluista.

Yhdistysrekisterissä olevista yhdistyksistä suurin osa, noin 18 600, on kulttuurialan yhdistyksiä. Valtaosan toiminta on joko täysin tai suurilta osin vapaaehtoisuuteen perustuvaa. Hallitusohjelmassa Orpon hallitus linjaa seuraavaa: *Keskeinen osa toimivaa demokratiaa on aktiivinen ja elinvoimainen kansalaisyhteiskunta. Hallitus valmistelee kansalaisjärjestöstrategian ja sen toimeenpanosuunnitelman. Strategian puitteissa kevennetään järjestö- ja vapaaehtoistoimintaa koskevaa ylimääräistä sääntelyä, selvitetään mahdollisuuksia kehittää kansalaisjärjestöjen omaa varainhankintaa ja parannetaan hallinnon ja kansalaisyhteiskunnan vuorovaikutusta.* Esitys kulutuspalveluja koskevan lain ulottamisesta yhdistyksiin ja muihin yhteisöihin on suorassa ristiriidassa hallitusohjelman ylimääräisen sääntelyn keventämistä koskevan linjauksen kanssa.

Kulttuurijärjestöt ovat valtaosin yleishyödyllisiä yhdistyksiä, joiden perimmäisenä tarkoituksena ei ole taloudellisen hyödyn tavoittelu vaan tarkoituksensa

toteuttaminen säännöissä määrätyllä tavalla ja viime kädessä jäsenistön tahdon mukaisesti. Toiminta perustuu jäsenten demokraattiseen päätöksentekoon ja toimintaa toteutetaan myös jäsenistön toimesta. Jäsenet eivät ole kuluttajia. Elinkeinotoiminta poikkeaa täysin yhdistyksen jäsenelleen järjestämästä toiminnasta. Elinkeinotoimintaa harjoittavat yhdistykset ovat jo nyt lain piirissä.

Yhdymme muun muassa Suomen Olympiakomitean esittämään kritiikkiin lain valmisteluprosessiin ja lausuntokierrokseen liittyen ja esitämme toiveen, että asiasta käynnistetään laajempi yhteiskunnallinen keskustelu, mikäli esitystä edelleen aiotaan edistää.

Helsingissä 13.3.2024

Annika Lyytikäinen
Yhteiskuntasuhdevastaava
Kulttuuri- ja taidealan keskusjärjestö KULTA ry